

NEKAJ POJASNIL K DISKUSIJI »ZGODOVINOPISJE NA SLOVENSKEM DANES«

V Zgodovinskem časopisu 1987 je bila na straneh 147—172 objavljena diskusija, ki so jo imeli nekateri slovenski zgodovinarji na 23. zborovanju slovenskih zgodovinarjev v Tolminu leta 1986, na temo »Zgodovinopisje na Slovenskem danes«. Ker sam nisem bil prisoten, prof. dr. Grafenauer, ki je imel uvodni referat, pa me je citiral; si dovoljujem nekaj pojasnil.

Prof. dr. Bogo Grafenauer je v svojem prispevku med drugim zapisal: »Dr. Dušan Nečak je nekajkrat v svojih publicističnih zapisih (npr. v Teleksu) ali pri intervjujih in okroglih mizah poudaril dejstvo, da ni sistematičnega dela na tem obdobju zgodovine, in to razlagal s tem, da se tega pač na fakulteti ne nauče, ker tega ni nihče predaval in sistematično gradil. Sistematičnih predavanj o tej dobi do začetka dela dr. Nečaka seveda res ni bilo. Vendar gredo predaleč trditve, da je bila ta problematika v našem zgodovinopisju odsotna«. Tudi v nadaljevanju gradi prof. dr. Grafenauer velik del svojega prispevka na domnevno moji trditvi, da je temeljni razlog za zaostajanje zgodovinopisja povojnega časa dejstvo, da te snovi nismo poslušali kot študentje na ljubljanski Filozofski fakulteti.

V prvi vrsti bi rad popravil morebiten zmoten vtis, da smatram za temelj zaostajanja povojnega zgodovinopisja pomanjkanje predavanj iz tega obdobja. V svojih, ne samo publicističnih zapisih — Vedenje o preteklosti je most k prihodnosti, Teleks, 3. 5. 1987, str. 12—13; Viri (še) težko dostopni, Večer, 30. 1. 1985; Pobudo smo preveč prepuščali politiki in ideologiji — Kako pisati o Titu? (okrogla miza), Teleks, 26. 9. in 3. 10. 1985; Problematika proučevanja povojnega razvoja v Jugoslaviji, ČZN 1985, str. 117—128; Metodološki in znanstvenoistraživački problemi historije poslije 1945 godine, Časopis za suvremenu povijest, Zagreb 1985, št. 1, str. 5—7, 39—40, 59—60; Osvrt na naučne i metodološke probleme proučavanja istorije posleratnog perioda u SR Sloveniji, Nastava istorije..., Zagreb 1986, št. 1—2, str. 9—14; O vlogi in pomenu slovenskega zgodovinopisja v sodobni družbi, XXII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 1986, str. 227—234 in Zur Erforschung der jugoslawischen Geschichte nach 1945, Österreichische Osthefte 1987, str. 92—104 — sem sicer ugotovil neovrgljivo dejstvo, da smo o tej problematiki za časa študija komaj kaj slišali, obenem zapisal, da so za to tudi objektivni razlogi, poudarjal pa vrsto drugih elementov, ki so po mojem mnenju odločilneje vplivali in vplivajo na zaostajanje slovenskega zgodovinopisja za čas po letu 1945. Vem, da je tudi prof. dr. Grafenauer mnenja, da povojno zgodovinopisje zaostaja. To je tudi zapisal: Zaostajanje na področju povojnega zgodovinopisja je torej tudi neovrgljivo dejstvo, čeprav smo že kot bruci prebrali v njegovi »Strukturi«, kaj misli o tej tematiki, in vem, kaj je govoril na predavanju na IZDG. Očitno je, da njegova opozorila niso bila dovolj in da so elementi kot avtocenzura, prepričanost nemajhnega dela zgodovinarjev, da povojnega časa ni mogoče raziskovati in da ta čas ne sodi v delokrog zgodovinarja, »agresivnost« drugih družboslovnih ved, ki »vdirajo« v prazni raziskovalni prostor, vprašanje dostopnosti virov, »tabu teme«, vprašanje odnosa med politiko in zgodovinopisjem (= znanostjo) ter še kaj, nagnili tehtnico na drugo stran. Čisto vse krivde za tako stanje zagotovo ne moremo zgodovinarji prenesti na ramena politike, ideologije ali kakšnega drugega dejavnika izven zgodovinske stroke.

Dušan Nečak